

KÚRIA

Bfv.I.1324/2014/3.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év november hó 25. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kalocsai Járásbíróság 3.B.292/2012/11. számú ítéletét megváltoztatja,

a terhelttel szemben alkalmazott halmazati büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (3) bekezdése, valamint 97. § (1) bekezdése alapján tekinti kiszabottnak.

Egyebekben az ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kalocsai Járásbíróság a 2013. június 20. napján kihirdetett és 2013. június 24. napján jogerős 3.B.292/2012/11. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli hivatalos személy elleni erőszak büntetésében [1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdés első fordulat]. Ezért őt, mint különös visszaesőt halmazati büntetésül kettő év börtönbüntetésre és a közügyektől kettő év eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Kötelezte a terheltet az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

Miután a terhelt terhére megállapított bűncselekmények - hivatalos személy elleni erőszak - a cselekmény elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § 17. pontjára figyelemmel személy elleni erőszakos bűncselekménynek minősülnek, a járásbíróság vele szemben a büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) és (4) bekezdésének figyelembe vételével szabta ki.

A hivatkozott 85. § (4) bekezdése szerint akkor, ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény volt, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedett, és amennyiben a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladta, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető volt, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kellett kiszabni.

Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének folyamatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárása, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának elrendelése kapcsán meghozott 23/2014. (VII.15.) AB számú határozatában megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes, emellett megállapította azt is, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes; ezért az utóbbi törvényhelyet a hatálybalépésére, 2013. július 1-jére visszaható hatállyal megsemmisítette, egyben elrendelte a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

Az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel a jogerős ügydöntő határozat ellen a Legfőbb Ügyészség BF. 1425/2014/1. számon a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

Álláspontja szerint a terhelttel szemben kiszabott büntetés mértéke az alkotmányos tételkeretek között sem tekinthető eltúlzottnak, az a büntetési célok eléréséhez változatlanul indokolt.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a Kalocsai Járásbíróság ítéletét akként változtassa meg, hogy a büntetést - figyelemmel az 1978. évi IV. törvény 97. § (1) bekezdésében foglaltakra - a 85. § (3) bekezdése alapján tekintse kiszabottnak.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban megjelölt ok alapján,

valamint a hivatkozott törvényhely (5) bekezdésére figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre tekintettel bírálta felül.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felhívott, a 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés e) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, illetve végrehajthatósága még nem szűnt meg.

A terhelt a kiszabott szabadságvesztést jelenleg is tölti, és miután a büntetés végrehajtása nem fejeződött be, a felülvizsgálati eljárás törvényi feltételei a terhelttel szemben fennállanak.

A Be. 423. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott esetben az elbírálásakor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

A 2012. évi C. törvény, azaz a jelenleg, tehát az indítvány elbírálásakor hatályos Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni, azonban a (2) bekezdésre figyelemmel az elbíráláskor hatályos új büntető törvényt kell alkalmazni, ha eszerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

Ebből következően a Kúriának egybe kell vetnie a terhelt terhére megállapított bűncselekmények elkövetésének idején hatályban volt anyagi jogi rendelkezéseket a jelenleg hatályosakkal, mégpedig az Alkotmánybíróság által megsemmisített, illetve alaptörvény-ellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával.

A töretlen bírói gyakorlat szerint annak eldöntésénél, hogy melyik törvény alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást a terheltre nézve, elsősorban a bűncselekmény törvényi büntetési tételéből kell kiindulni.

Az 1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdése alapján a hivatalos személy elleni erőszak büntetési tétele három évig terjedő

szabadságvesztés.

A Btk. 310. § (1) bekezdése alapján a törvény a hivatalos személy elleni erőszak büntetettét egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni.

Mindebből következően az elbíráláskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezései kedvezőbbek a terheltre nézve.

Az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tétele közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kellett kiszabni, a (3) bekezdés szerint pedig akkor, ha a törvény a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább kettőre határozott ideig tartó szabadságvesztést rendelt, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a felével emelkedett, de az nem érhetette el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

A hatályos Btk. 81. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni, míg a (3) bekezdés szerint akkor, ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de az nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

Azaz tartalmilag mindkét törvény szerinti szabály azonos.

Az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) bekezdése szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, és a (3) bekezdés szerint akkor, ha a törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részében meghatározott büntetési tételek emelését írta elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

A Btk. 80. § (2) és (3) bekezdése tartalmilag ezzel azonos.

Az eljáró bíróság a terheltet különös visszaesőként ítélte el.

Az 1978. évi IV. törvény 97. § (1) bekezdése szerint a különös és a többszörös visszaesővel szemben - amennyiben e törvény másként nem rendelkezik - az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedett, de nem haladhatta meg a húsz évet. Halmazati büntetés esetén a 85. § (2) bekezdése szerinti büntetési tételt kellett a felével emelni.

A Btk. 89. § (1) bekezdése szerint pedig a különös és a többszörös visszaesővel szemben - ha e törvény másként nem rendelkezik - az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a huszonöt évet; halmazati büntetés esetén a 81. § (3) bekezdése szerinti büntetési tételt, tárgyalásról lemondás esetén a 83. § (1)-(2) bekezdése szerinti büntetési tételt kell a felével emelni.

Azaz, az 1978. évi IV. törvény alapján a többszörös, illetve különös visszaesővel szemben a halmazati büntetés felső határa azonos a legsúlyosabb büntetés felső határának felével emelt mértékével, míg a Btk. rendelkezése szerint a halmazati büntetésre tekintettel már felemelt büntetési tétel tovább emelkedik a felével.

A terhelttel, mint különös visszaesővel szemben halmazati büntetésként irányadó büntetési tételkeret az 1978. évi IV. törvény szerint tehát négy év hat hónapig terjedő szabadságvesztés, míg a jogerős elbíráláskor alaptörvény-ellenesnek minősített törvényhely alkalmazásával hat évig terjedő a tételkeret.

A terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés fokozata mind az 1978. évi IV. törvény 43. § a) pontja, mind a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön.

Így - a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyezően - a terhelt számára kedvezőbb elbírálást az 1978. évi IV. törvény jelent.

A terhelt terhére rótt bűncselekmények jogerős határozat szerinti minősítése törvényes.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII.15.) AB. számú határozatában rámutatott: az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és a generális prevenciót.

A terhelttel szemben kiszabott kettő évi börtönbüntetés megfelel ezen elveknek.

A jogerős ítélet szerkesztésére vonatkozó szabályoknak megfelelően az ítélet nem tartalmazza a büntetés kiszabási körülményeket. Ennek ellenére azonban a tényállásból megállapítható, hogy a terhelt különös visszaeső, aki kettőt meghaladó, halmazatnak minősülő cselekményeit büntetés végrehajtása alatt valósította meg.

Javára ugyanakkor nyomatékos enyhítő körülményként kell értékelni a

kórosság mértékét el nem érő személyiségzavarát.

Mindezek nem indokolják a Kalocsai Járásbíróság által törvényes keretek között kiszabott büntetés tartamának csökkentését.

A Kúria ezért - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a megtámadott határozatot a terhelt tekintetében a Be. 427. § (2) bekezdése alapján annyiban változtatta meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott büntetést az 1978. évi IV. törvény - figyelemmel a 97. § (1) bekezdésére - 85. § (3) bekezdése alapján tekintette kiszabottnak.

A Kúria az ítélet egyéb rendelkezéseit törvényesnek találta, ezért azokat hatályukban fenntartotta.

Az ítélet ellen fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatnak a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. november 25.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

*A kiadmány hitelélül:
TóthLné
bíróági tisztviselő*